

Малките и млади фермери ще трябва да плащат 25% от съветите

Изходът това да не стане е държавите членки да се обединят около едно мнение, предлага д-р Димитър Ванев, главен директор в НССЗ

Диана Ванчева

Като професионалист, работил десетилетия в областта на държавните консултантски услуги в земеделието през всички периоди на ОСП, д-р Димитър Ванев предупреждава, че сега от всяка държава членка ще се изисква да напише

специален раздел как ще стимулира съветническите услуги

На администрацията ни също ще се наложи да докаже, че ще създаде добре функционираща система за тях след 2020 г.

От нея трябва да личи как ще се подобряват устойчивото управление и общата ефективност на земеделските стопанства и предприятията в селските райони.

За целта е направен

В проекторегламента е предвидено подпомагането за съветнически услуги да се ограничи до 75%, казва д-р Димитър Ванев

подробен анализ на съветите в България, който е изработен от два екипа.

Първият е от Института по аграрна икономика с ръководител проф. д-р Димитър Николов, а вто-

рият начело с проф. д.ик.н. Пламен Мишев.

Показателни са цифрите в тях, които доказват, че за 2007-2013 г. всеки един експерт е доприне-

съл с 3,7 млн. лв. за усвояване на средствата по ПРСР.

И още, че полупазарните стопанства, младите и биологичните фермери, които са били основни це-

леви групи на съветническите служби, ще бъдат такива и занапред.

В периода до 2013 г. по мярката за предоставяне на съвети за тях са изготвени над 14 000 проекта за подпомагане по ПРСР и са одобрени за подпомагане предложения на стойност 392 млн. лв.

Д-р Ванев припомня една стара слабост - НССЗ не беше допустим кандидат по мярка 114 за консултиране на фермери и собственици на гори и от тях се изискваше да участват с 20% съфинансиране на консултациите.

Благодарение на това се отчете много слаб интерес към нея.

Съфинансиране от фермерите е предвидено да има след 2020 г.

По тази причина д-р Димитър Ванев отсега предлага държавата да го обсъди и заедно с останалите държави членки да се произнесе сериозно по проблема.

Защото според изводите от докладите и анкетите дребните фермери масово са заявили, че ако не получават консултантска помощ от НССЗ, никога не биха кандидатствали.

Това, между другото е оценка, направена и на европейско ниво, заяви д-р Ванев пред в. "Български фермер" относно новия регламент за следващия програмен период след 2020 година.

За периода 2014-2020 г., в който още се намираме, анализът показва, че земеделските стопанства имат големи ползи от пакетите по мярка 2 за услуги за управление на стопанствата си. Благодарение на националната служба 2 500 фермери са спестили 4-5 млн. лв. разходи за изготвяне на бизнес планове.

Анализаторите заявиха, че са установили, че на фермерите **им липсват консултации по маркетинг на продукцията**

Относно новата роля на съветническите услуги за новия период 2021 - 2027 г. се изисква да се наблегне още по европейска за-

ръка на обученията за обмен на знания и опит, опазване на околната среда, изменението на климата и специално на помощ при смяната на поколенията.

НССЗ съобщава, че ще разширява дейностите на аналитичната си лаборатория за основните целеви групи, които ще продължат да бъдат малките и средните земеделски стопани, както и младите фермери.

Ще се акцентира вече и на съветническите услуги по кредитирането, осигуряването на необходимите доставки, избора на най-ефективни производствени технологии.

НССЗ ще се включи в използването на дигитални средства за управление на земеделското стопанство и софтуерните продукти.

Ако се прочете проектът на регламент за правилата за стратегическите планове, които трябва да бъдат изработени от държавите, ще се види, че се залага на новия член 72 за обмяна на знания и информация. Той ще трябва да е валиден в плана на всяка една държава.

Но прави впечатление, че в проекта на регламента и конкретно в чл. 72, параграф 3, е казано, че **държавите членки трябва да ограничат подпомагането до максимален размер 75%**

от допустимите разходи. Допълнено е само, че има възможност чрез derogация на този параграф, в най-отдалечените райони или в други надеждно обосновани случаи държавите да могат да прилагат по-високи ставки или по-висока сума от определените засега 75%.

Затова д-р Димитър Ванев правилно предупреждава, че изходът е отсега, изготвяйки стратегическия си план, държавата ни да реагира навреме и адекватно. А освен това заедно с други държави членки да се обедини, за да не се стигне до там.

НССЗ: Правим смарт приложения и чатботове за фермерите

Службата ще е прецизен инструмент за земеделие и в новия програмен период, каза изп.-директор Младен Младенов

Диана Ванчева

Нови продукти за фермерите вече подготвя Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ), това заяви нейният изп.-директор Младен Младенов. Заедно с представители на съветническите служби на Сърбия, Хърватска, Словения и Македония експертите ѝ, аграрикономисти и учени оценява кое е най-важното за средните и по-дребни фермери от гледна точка на настоящето и бъдещето на системите за съвети.

Подчертава се, че според Европейската комисия в новата ОСП тяхната бъдеща роля ще бъде основно в контекста на внедряване на иновациите.

Новост за нашите фермери ще бъдат смарт приложения и чатботове съобщава Младенов.

Чатботът е компютърна програма, която отговаря автоматично на запитвания на клиенти, като диалогът се осъществява чрез текст, аудио или други визуални елементи.

И занапред службата ще бъде много сериозна

и отговорна брънка от цялото звено на най-сложната земеделска дейност в Европа, каза министърът на земеделието Румен Порожанов. Според него, за да се надгражда консултантската им дейност, ще трябва България така да структурира стратегическия си план, че той да е базиран на иновации, дигитализация и кръговата икономика.

Когато говорим за опростяване, всичко в ЕС става по-сложно

каза за сетен път пред публика министърът. Той смята, че сме изправени пред решения за най-сложната за прилагане политика. По негови данни 20 000 земеделски производители получават безплатна консултантска помощ от службата за съвети, а както е известно това са около една четвърт от всички, които са подпомагани. Дейността ѝ ще се надгражда, а идеите и проектите трябва да се оформят още сега.

■ Какво предлага ректорът на Аграрния университет проф. Христина Янчева - на 8-а стр.

Фермерите ни имат доверие, ние сме една от основните обучаващи организации, заяви Младен Младенов

Над 20 000 стопани и след 2020 г. ще получават консултации и съвети, обеща министър Порожанов

**ПРОФЕСОР
ПЛАМЕН МИШЕВ:**

Съвети за дребните стопани

Защото в пазарната икономика се ухажват едрите

Службата за съвети е първата функция на държавата за дребните стопани. И нашият аграрикономически анализ показва, че това трябва да продължи, защото знаем, че в пазарната икономика винаги се обръща внимание на по-едрите.

НССЗ като цяло показва, че е много важен елемент за функциониране на земеделието.

Но ЕК залага след 2020 г. земеделските стопани да се самофинансират с 25% от общите им пакети.

Много трудно ще се каже на стопаните: дайте 25%, за да ви подкрепяме. Това е предизвикателство пред всички нас. (БФ)

Аграрният университет може да обучава консултанти

**Предлага го ректорът
проф. Христина Янчева**

Съветите в земеделието и земеделският бизнес зависят изцяло от научните изследвания. Но преди ние в научните среди да говорим за научни изследвания предлагам

да започнем с образованието и обучението

Сега например в България все още ни липсва специализирано обуче-

ние за консултанти на фермерите. А преди всичко те самите имат нужда да се обучат и да са годни да преподават - как да стане използването на новите технологии, иновациите и дигитализацията.

Имат нужда и да придобият нужните им знания по комуникация, което е много важно при контакта със земедел-

Ако фермер иска да сподели опита си и да покаже и обмени своите методи за производство и отглеждане с фермери от цяла Европа, проектът му осигурява тази възможност

ските производители. Малко преподавателски опит ще бъде полезен на хората, които консултират и дават съвети на земеделски стопани. Това за нас означава да работим... за

да изградим новия тип консултант

Защото много от решенията, които ще се дават на стопаните, вече ще се осъществяват по нов начин и чрез съвсем нови технологии.

Второто, по което работи университетът и предлага на вниманието на МЗХГ, е как научните изследвания да бъдат в помощ на фермерите, и то в условията на недостиг на природни ресурси.

Земеделските производители вече не са само ползватели на своето стопанство, но и на околната среда - тази роля им вменява ЕК.

На трето място само **хъбове могат да помогнат за иновациите**

за да създадем среда, която да помогне за навлизане на новостите бързо и качествено. Видяхме на много места в Европа как работят регионалните иновативни

хъбове - те са центрове, подпомагащи внедряването в практиката.

Например PLAID е европроект за взаимно обучение и достъп до иновации чрез демонстрации, казва проф. Янчева. Аграрният университет е включен в него и за първи път ще направи подробно

проучване на провежданите демонстрации във фермите в цяла Европа което ще продължи до лятото на 2019 г.

И докато отлично работим с службите за съвети, пропускаме един много важен проблем, който чука на вратата. Това е смяната на поколенията, казва проф. Янчева. Според нея това предстои на първо място, защото в Европа само 6% от заетите в сектора са млади фермери, а занапред точно те ще отговарят за прехраната и качеството на храната.